

# SAKSUTSKRIFT

**Arkivsak-dok.** 15/01415-2  
**Saksbehandler** Elisabeth Sandvik Botorabi

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Komité for tjenesteutvikling 2011 - 2015	14.04.2015	4/15

## Høringsuttalelse fra Sarpsborg kommune - Forslag til regulering av gratis kjernetid i forskrift om foreldrebetaling i barnehager

Saken er fremmet etter prinsippet om fullført saksbehandling.  
Følgende har vært medsaksbehandlere:

### Vedlegg:

Høringsnotat fra Kunnskapsdepartementet om forslag til endring av forskrift om foreldrebetaling i barnehager.

### Sammendrag:

Regjeringen foreslår nasjonal regulering av gratis kjernetid ved at kommunen forpliktes til å gi fritak fra foreldrebetaling for 20 timer per uke til alle 4-åringer og 5-åringer i familier med lav inntekt.

Det tas sikte på at endringene trer i kraft 1. august 2015.

Rådmannen er betinget positiv til at regjeringen i større grad vil sikre at barn fra familier med lave inntekter har mulighet for å ha barnehageplass. Samtidig er rådmannen bekymret for hvilke økonomiske konsekvenser ordningen vil ha for Sarpsborg kommune og om merutgiftene blir tilstrekkelig kompensert.

Rådmannen mener departementet bør si noe om hvordan den statlige ordningen med stønad til barnetilsyn skal fungere ved siden av rettighetene knyttet til foreldrebetalingen.

### Utredning:

Regjeringen har sendt på høring forslag om endringer i § 3 i forskrift av 16. desember 2005 nr. 1478 om foreldrebetaling i barnehager. Endringen gjelder innføring av gratis kjernetid i barnehager for alle 4- og 5-åringer fra familier med inntekt under 405.000 kroner etter skatteloven kapittel 12.

Det foreslås at inntektsgrensen årlig bestemmes av Stortinget på tilsvarende måte som hvordan maksimalprisen settes. Ordningen med gratis kjernetid skal være søknadsbasert. Inntektsgrensen er ved ikrafttredelsen 1. august 2015 satt til 405.000 kroner.

For å nå ønsket målgruppe med gratis kjernetid må familiens inntektsgrunnlag fastsettes. I høringen foreslår departementet at det er familiens samlede kapital – og personinntekt etter skatteloven kapittel 12 som skal legges til grunn i behovsprøvingen. I de tilfeller der foreldrene ikke bor sammen, må det gjøres en vurdering av om begge foreldrenes inntekter skal inkluderes i behovsprøvingen og om inntekter til en eventuell ny samboer/ektefelle skal tas med.

Departementet sendte 1. desember 2014 på høring et forslag om nasjonalt minstekrav til reduksjon i foreldrebetaling, med høringsfrist 23. februar 2015. Sarpsborg kommune avga høringsuttalelse til dette, vedtatt i plan- og økonomiutvalget 29.01.2015. Rådmannen mener at samme søknadsprosess og inntektsdefinisjon, som i ordningen med nasjonalt minstekrav til redusert foreldrebetaling, bør ligge til grunn for behovsprøvingen for gratis kjernetid. Dette er for å nå ønsket målgruppe.

Kort oppsummert mente Sarpsborg kommune følgende om inntektsdefinisjonen i høringen vedrørende nasjonalt minstekrav til foreldrebetaling:

- Inntektsgrunnlaget skal være hele husholdningens inntekt. I de tilfeller hvor forsørgerne ikke bor sammen bør det være inntekten til forsørgeren, som barnet er folkeregistrert hos, som må dokumenteres.
- Barnebidrag skal ikke telle med i inntektsgrunnlaget.
- Ny samboer/ektefelles inntekt skal telle med i husstandens inntektsgrunnlag selv om denne ikke er biologisk far eller mor til barnet.
- Departementet bør si noe mer om hvordan ordningen med stønad til barnetilsyn skal sees på i forhold til dokumentasjonskravet til søknad om redusert foreldrebetaling.

Det er i høringen presisert at ordninger utenfor kommunens betalingssystem for barnehageplass, eksempelvis ordninger for friplass etter barnevernloven, ikke skal berøres av forslaget til endringer i forskriften. Gratis kjernetid skal komme i tillegg til kommunens plikt til å ha ordninger for fritak (friplasser) etter gjeldende forskrift om foreldrebetaling § 3 tredje ledd.

Rådmannen mener likevel at den statlige ordningen som omhandler stønad til barnetilsyn fra NAV må vurderes i sammenheng med ordningen om gratis kjernetid og ordningen med nasjonalt minstekrav til redusert foreldrebetaling. Stønad til barnetilsyn dekker 64% av regningen for barnehageplass. Kommunen bør kunne kreve at enslige forsørgere søker om stønad til barnetilsyn først. Dersom denne blir innvilget, bør så rettighetene knyttet til foreldrebetalingen beregnes etter at stønad til barnetilsyn er trukket fra.

Vedlagt høringen ligger det en veiledning for beregning av foreldrebetalingen. I veiledningen er det presisert hvordan foreldrebetalingen skal regnes ut for de foresatte som har inntekt under 405.000 kroner og som av den grunn både har rett på gratis kjernetid og rett på reduksjon i foreldrebetalingen etter ordningen om nasjonalt minstekrav.

I henhold til opplæringsloven § 5 – 7 har barn, som er innvilget spesialpedagogisk hjelp i barnehage, rett på fratrekk i foreldrebetalingen for den tiden spesialpedagogisk hjelp mottas.

Regjeringen legger opp til følgende mulige rettigheter i forbindelse med det kommunale betalingssystemet:

- a) Redusert pris i barnehage blir en rettighet dersom foresatte har en inntekt som ikke overstiger 473.000 kroner pr. år.
- b) Gratis kjernetid blir en rettighet for 4- og 5-åringer som har foresatte med inntekt under 405.000 kroner.
- c) Spesialpedagogisk hjelp er en rettighet som alle barn har uavhengig av foresattes inntekt.
- d) 30% eller 50% søskenmoderasjon er en rettighet dersom 2 eller flere søsken går i barnehage og er uavhengig av foresattes inntekt.

4-åringer med eldre søsken, som har foresatte med inntekt under 405.000 kroner pr. år og som er innvilget spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven § 5-7, vil etter dette ha rettigheter knyttet til både punkt a, b, c og d.

Rådmannen regner med at hver av rettighetene krever sitt eget fratrekk i foreldrebetalingen, men vil be om at departementet presiserer om fradrag for spesialpedagogisk hjelp skal inkluderes i fradraget tilknyttet gratis kjernetid eller om denne rettigheten kommer i tillegg til rettigheten om gratis kjernetid.

Ordningen med gratis kjernetid vil medføre at en familie kan velge å ha barnet i barnehage kun de 20 timene med gratis kjernetid uten å betale noe eller de kan velge at barnet skal ha lengre avtalt oppholdstid og betale for timene utover de første 20.

Rådmannen mener det er uheldig dersom ordningen medfører at noen barn ikke vil benytte barnehageplassen utover de 20 timene med gratis kjernetid og støtter derfor at departementet innen 2018 skal gjøre en vurdering av om gratis kjernetid får uønskede konsekvenser.

#### **Økonomiske konsekvenser:**

Det er i statsbudsjettet for 2015 bevilget 51 mill. kroner til å dekke kommunenes utgifter knyttet til innføring av ordningen beregnet ut fra en inntektsgrense på 405 000 kroner. Helårseffekten i 2016 er 102 mill. kroner.

Sarpsborg har pr. mars 2015 oversikt over 143 barn i barnehage som er innvilget redusert pris da foresatte har inntekt under 265.000 kroner pr. år. Det er stor usikkerhet rundt hvor mange barn som vil ha foresatte med inntekt under 405.000 kroner, men det er ingen tvil om at innføring av gratis kjernetid samlet sett vil utgjøre en betydelig økonomisk utfordring for Sarpsborg kommune.

Det er ikke mulig å si eksakt hva merkostnaden for gratis kjernetid blir for Sarpsborg kommune da man pr. i dag ikke har oversikt over hvor mange familier som vil søke redusert foreldrebetaling i tillegg til de som allerede pr. i dag har dette. Det er heller ikke mulig å beregne i hvilken grad økt overføring til kommunen som følge av omleggingen vil dekke merutgiftene.

Når det gjelder administrasjon mener departementet at ordningen med innføring av gratis kjernetid ikke vil medføre noe særlig merarbeid for kommunen da gratis kjernetid vil være del av samme søknadsprosess og behandling som for ordningen med nasjonalt minstekrav til redusert foreldrebetaling. Men rådmannen vil påpeke at selv om det er lik søknadsprosess og dokumentasjonskrav til gratis kjernetid som til redusert foreldrebetaling, vil det likevel bli en del faktureringsmessige detaljer som gjør at det likevel vil kreve noe mer administrasjon enn tidligere.

#### **Rådmannens innstilling:**

Saksframlegget oversendes som Sarpsborg kommunes høringsuttalelse. Følgende synspunkter poengteres spesielt:

- 1) Sarpsborg kommune er betinget positiv til endring i forskrift om foreldrebetaling i barnehager ved innføring av gratis kjernetid for 4- og 5-åringer i familier med lav inntekt. Kommunen støtter den foreslåtte endringen under forutsetning av at finansieringsordningen sikrer at kommuner som har en stor andel barn som faller inn under ordningen blir fullt ut kompensert for dette.
- 2) Sarpsborg kommune vil uttrykke bekymring for hvilke økonomiske konsekvenser ordningen vil ha for Sarpsborg kommune og om merutgiftene blir tilstrekkelig kompensert ut fra den finansiering som er foreslått. Sarpsborg kommune er en kommune der inntektsnivået er forholdsvis lavt. Ordningen med gratis kjernetid vil, sammen med ordningen med nasjonalt minstekrav i foreldrebetalingen, omfatte en betydelig andel av de foreldrene som har barn i barnehage i Sarpsborg. Det har ikke vært mulig å beregne dette ut fra den informasjon kommunen besitter.
- 3) Sarpsborg kommune ber departementet avklare at kommunen kan kreve at enslige forsørgere søker om stønad til barnetilsyn først. Dersom denne blir innvilget, bør så rettighetene knyttet til foreldrebetalingen beregnes etter at stønad til barnetilsyn er trukket fra.
- 4) Sarpsborg kommune mener det er viktig at det innen 2018 gjøres en vurdering av ordningen med gratis kjernetid.

## **Behandling i Komité for tjenesteutvikling 2011 - 2015 14.04.2015**

Følgende hadde ordet ved behandlingen av saken:

Ann-Karin Aarvik (KRF), Line Bunes Olsen (AP), Svein Larsen (AP)

### **Votering**

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt

### **Vedtak**

- 1) Sarpsborg kommune er betinget positiv til endring i forskrift om foreldrebetaling i barnehager ved innføring av gratis kjernetid for 4- og 5-åringer i familier med lav inntekt. Kommunen støtter den foreslåtte endringen under forutsetning av at finansieringsordningen sikrer at kommuner som har en stor andel barn som faller inn under ordningen blir fullt ut kompensert for dette.
- 2) Sarpsborg kommune vil uttrykke bekymring for hvilke økonomiske konsekvenser ordningen vil ha for Sarpsborg kommune og om merutgiftene blir tilstrekkelig kompensert ut fra den finansiering som er foreslått. Sarpsborg kommune er en kommune der inntektsnivået er forholdsvis lavt. Ordningen med gratis kjernetid vil, sammen med ordningen med nasjonalt minstekrav i foreldrebetalingen, omfatte en betydelig andel av de foreldrene som har barn i barnehage i Sarpsborg. Det har ikke vært mulig å beregne dette ut fra den informasjon kommunen besitter.
- 3) Sarpsborg kommune ber departementet avklare at kommunen kan kreve at enslige forsørgere søker om stønad til barnetilsyn først. Dersom denne blir innvilget, bør så rettighetene knyttet til foreldrebetalingen beregnes etter at stønad til barnetilsyn er trukket fra.
- 4) Sarpsborg kommune mener det er viktig at det innen 2018 gjøres en vurdering av ordningen med gratis kjernetid.

RETT UTSKRIFT

Dato 15. april 2015

Kathinka Messel  
Møtesekretær

Saksutskrift oversendes for oppfølging.